

Viken fylkeskommune

Deres ref.: Regional planstrategi – 2020/113657

Viken, 25. september 2020

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) i Akershus, Buskerud og Østfold er samarbeidsfora mellom natur- og friluftslivsorganisasjonene i Viken fylke. Formålet med FNF er å styrke de tilsluttede organisasjonenes arbeid med å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i aktuelle saker. Til sammen har de tre FNFene i Viken 35 unike tilsluttede organisasjoner med over 260 000 medlemskap.

Dette brevet sendes på vegne av 4H Østfold, Akershus og Oslo Orienteringskrets, Buskerud Botaniske forening, Buskerud Orienteringskrets, Bærum Natur og Friluftsråd, DNT Drammen og Omegn, DNT Indre Østfold, DNT Nedre Glomma, DNT Oslo og omegn, DNT Ringerike, DNT Vansjø, Drammen klatreklubb, Follo sopp- og nyttevekstforening, Kongsberg og Omegns Turistforening, Lillomarkas venner, Naturvernforbundet i Buskerud, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Naturvernforbundet i Østfold, Nedre Buskerud krets av Norges Speiderforbund, Nesodden Kajakklubb, Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Norsk organisasjon for terrengsykling, Drammen og Omegn, Norsk Organisasjon for terrengsykling, Oslo og omegn, Norsk Ornitologisk forening, avd. Buskerud, Norsk Ornitologisk forening, avd. Oslo og Akershus, Norsk Ornitologisk Forening, avd. Østfold, Oslofjordens Friluftsråd, Skiforeningen, Skogselskapet i Oslo og Akershus, Tistedalen Friluftslag, Østfold Botaniske Forening og Østmarkas Venner.

Uttalelse til

Regional planstrategi 2020-2024: Veien til et bærekraftig Viken

FNF Akershus, FNF Buskerud og FNF Østfold takker for muligheten til å komme med innspill til Viken fylkeskommunes planstrategi. Det er mange gode momenter i planstrategien. Vi er veldig fornøyde med at våre innspill i tidligere faser av prosessen har blitt hørt og inkludert i planstrategien som nå er på høring.

To store kriser preger verden i dag – klimakrisen og naturkrisen^{1 2}. Den største trusselen er arealendringer. Inngrepene gjøres stykkevis og delt, og medfører at både naturmangfoldet og

¹ FNs klimapanel (IPCC) sin spesialrapport om klimaendringer og landarealer av 8. august 2018

² Naturpanelets (IPBES) rapport av 6. mai 2019

friluftslivet settes på prøve. For å stanse tapet av naturmangfold, samt bremse den globale oppvarmingen, må forbruket av areal stoppes.

Opphold og fysisk aktivitet i naturen gir bedre folkehelse, både fysisk og mentalt³. Friluftsliv er integrering og sosial utjevning i praksis⁴ ⁵. Det er gratis, har ingen alderskrav og kan gjennomføres uten mye utstyr. Friluftsliv gjennom turgåing, fiske, jakt og annen høsting er lavterskeltiltak som det er enkelt å tilrettelegge for.

Ivaretagelse av naturen er grunnlaget for et bærekraftig samfunn. Naturen renser vannet og lufta, produserer oksygen, sikrer pollinering av planter, resirkulerer næring, binder jordsmonnet, lagrer karbon, beskytter mot erosjon og er viktig for overvannshåndtering og flomdemping. Naturen er rekreasjonssted og områder hvor befolkningen driver med aktivitet. Stedegen natur gir store og små samfunn stedsidentitet. Vi er derfor veldig glade for at Viken fylkeskommune vektlegger bærekraftsmålene for biosfæren – naturen, klima og miljøet. Vi er helt enige i at disse må ligge til grunn for at vi skal kunne nå de andre målene for samfunn og økonomi, slik det godt illustreres i figuren fra Stockholm Resilience Centre på planstrategiens s. 8.

Under vil vi gi kommentarer på spørsmålene dere ønsker tilbakemelding på.

Spørsmål 1: Bidrar de langsiktige utviklingsmålene til å gi en tydelig og helhetlig retning for samfunnsutviklingen i Viken?

FNF er fornøyd med at det første langsiktige utviklingsmålet sier at hensynet til naturen og planetens tålegrense skal ligge til grunn for all samfunnsutvikling i Viken. Videre er vi fornøyd med at naturhensyn og bærekraft er gjennomgående i alle de langsiktige utviklingsmålene.

Spørsmål 2: Samsvarer målene for de ulike innsatsområdene med de regionale utfordringene og mulighetene i Viken, slik du/dere opplever dem?

Det er flott at en vektlegging av natur, klima og miljø er gjennomgående i innsatsområdene i planstrategien.

Vi vil allikevel påpeke flere utfordringer det mangler søkelys på i planstrategien:

Sammenhengende naturområder. Bit for bit-utbygging, manglende samkjøring av arealforbruk interkommunalt og manglende langsiktig sikring av sammenhengende naturområder er en utfordring i dag. Vi mister verdifulle natur- og friluftsområder på regionalt og lokalt nivå gjennom gradvis nedbygging over lang tid. Det er behov for å sette søkelys på interkommunalt samarbeid rundt regionalt viktige naturområder. For eksempel må det planlegges for ferdselsårer på tvers av kommunegrensene, og kartlegges hvilke områder som skal tilrettelegges og hvilke som skal få stå uberørt. Videre er det behov for å etablere langsiktige utbyggingsgrenser for en sterkere sikring av både bynære og større, sammenhengende natur- og friluftsområder.

³ [Friluftsliv og psykisk helse, Norsk Friluftsliv](#)

⁴ [Helsedirektoratet rapport nr. 3/2017, Fysisk aktivitet; omfang, tilrettelegging og sosial ulikhet, Gunnar Breivik og Kolbjørn Rafoss.](#)

⁵ [NRK Ytring, «I skogen sier de hei», juni 2020](#)

Ved målkonflikter må naturen, klima og miljøet vektlegges. Det er en erkjennelse at det kan forekomme konflikter mellom de ulike innsatsområdenes mål. FNF mener at ved målkonflikter må naturen, klima og miljøet vektlegges tungt, da disse målene er fundamentale for en bærekraftig samfunnsutvikling.

Spørsmål 3: Samsvarer forslagene til nye regionale planer i Viken med vikensamfunnets utfordringer og muligheter, og er temaene i de regionale planene relevante?

FNF er enig i at planetens tålegrense skal være førende for all aktivitet i Viken, og at hensynet til klima og miljø skal være en gjennomgående prioritet. FNF støtter forslaget om tre store regionale planer som skissert i planstrategien: Regional plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd, Regional plan for kompetanse og verdiskaping og Regional plan for areal og mobilitet. Ivaretagelse av naturverdier og satsing på friluftsliv vil være viktige momenter i alle tre planene. Oslofjorden og Marka må få en spesiell plass i planarbeidet. FNF vil også være aktiv i rulleringen av planene for vannforvaltning.

Vi vil trekke fram **masseforvaltning** som en av temaene som vil være viktig framover. FNF ser at det store masseoverskuddet i regionen gjør at det stadig dukker opp planer om små masseuttak i naturområder, som ravinedaler og skogsområder (se f.eks. massedeponi på myr, Råde kommune⁶, massedeponi i ravine, Eidsvoll kommune⁷ og massedeponi i natur- og friluftsområde i strid med gjeldende kommuneplan, Bærum kommune⁸). Det er behov for en overordnet vurdering for plasseringer av masseuttak for å forhindre tilfeldige plasseringer uten godt kunnskapsgrunnlag.

Et annet svært viktig tema er **kartlegging av eksisterende naturverdier**. Kun 25% av verdifull natur i Norge er kartlagt⁹. For å kunne ta gode beslutninger i arealforvaltningen må vi vite hva man har før man tar. Kartlegging av viktige områder for natur og friluftsliv på regionalt og kommunalt nivå er viktig i tida framover. Alle kartlegginger som utføres må også legges inn i de nasjonale databasene slik som naturbase, artsdatabanken m.m. slik at kunnskapen blir tilgjengelig for alle.

Videre synes vi det er bra at fylketsrådets prioriterte temaer (s. 46) inkluderer temaer som er viktige for natur- og friluftslivsorganisasjonene i Viken. For eksempel frivillighetsstrategi, strategiplan for biologisk mangfold, arealregnskap og klimaregnskap.

Natur- og friluftslivsorganisasjonene i Viken sitter på en enorm kompetanse som vi ønsker å bidra med inn i det videre planarbeidet i Viken framover. Det er viktig at vår kompetanse trekkes inn hver gang det er relevant.

⁶ [Massedeponi, Eidsvoll kommune](#)

⁷ [Massedeponi, Råde kommune](#)

⁸ [Massedeponi, Bærum kommune](#)

⁹ <https://www.sabima.no/norge-trenger-okologisk-grunnkart/>

Spørsmål 4: Har du/dere andre merknader eller kommentarer?

Møter med natur- og friluftslivsorganisasjonene i samarbeid med FNF. Vi ser nytten av å ha jevnlig møter med fylkeskommunen i forbindelse med plansaker som berører naturmangfold, friluftsliv, folkehelse og samferdsel. **Spesielt er rådsområdene Klima og miljø, Kultur og mangfold og Samferdsel viktige for våre interesser.** Dette kan være møter eller samlingspunkter i regi av fylkeskommunen, eller møter og/eller fagseminarer som FNF arrangerer for sine organisasjoner og samarbeidspartnere. En av oppgavene til FNF er å øke kompetansen hos sine tilsluttede organisasjoner og fylkeskommunen er en sentral bidragsyter her. Et godt eksempel på en møteplass mellom natur- og friluftslivsorganisasjonene er gamle Akershus fylkeskommunes [regionalt råd for anlegg og fysisk aktivitet](#) der FNF er representert.

Samarbeidsavtaler med natur- og friluftslivsorganisasjonene. Tidligere Buskerud, Akershus og Østfold fylkeskommuner har sett verdien av å opprette en samarbeidsavtale med nåværende fylkesvise FNF. Vi håper og ønsker at dette videreføres i Viken. En samarbeidsavtale gir ikke bare legitimitet til arbeidet vi gjør på regionalt nivå, den forplikter både administrativt og økonomisk. Møtepunkter mellom natur- og friluftslivsorganisasjonene og representanter for rådsområdene Klima og miljø, Kultur og mangfold og Samferdsel mener vi vil være svært matnyttig. Det er også viktig for oss at avtalen er gjensidig, og at ingen parter blir bundet opp på en måte som gjør at de ikke kan jobbe uavhengig.

FNF tror det er mest hensiktsmessig med et samarbeid mellom fylkeskommunen og FNF for å nå ut til de mange natur- og friluftslivsorganisasjonene i Viken fylke og få utnyttet organisasjonenes brede kompetanse.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Akershus

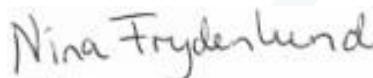
Maria Rundhaugen Tesaker
Koordinator
FNF Akershus

Forum for natur og friluftsliv Buskerud

Kaja Høgås
Koordinator
FNF Buskerud

Forum for natur og friluftsliv Østfold

Nina Frydenlund
Koordinator
FNF Østfold